

UTREDNING

Kartlegging av natur ved Øydingen skiferbrudd

Stig Tronstad
Tor Kvam

Nord universitet
Utredning nr. 5
Bodø 2016

Kartlegging av natur ved Øydingen skiferbrudd

Stig Tronstad
Tor Kvam

Nord universitet
Utredning nr. 5
ISBN 978-82-7456-753-5
ISSN 2464-2789
Bodø 2016

Referat

På oppdrag fra Snåsa naturstein AS som planlegger uttak av stein fra Øydingen skiferbrudd til bruk ved tørrmuring er vegetasjon, flora og rovfuglfauna i området er vurdert.

På bakgrunn av de registreringer som er gjort, og de opplysningene som ellers er innhentet, ser vi ingen vektige argumenter for at tillatelse til steinuttak i Øydingen skiferbrudd ikke kan gis.

Vegetasjonen i området indikerer at dette er et svært næringsfattig og artsfattig område både når det gjelder flora og fauna. Ingen av de registrerte artene, utenom fiskeørn, står på den norske rødlista

Det anbefales likevel at hvis sprengning skal foregå, bør det legges til et tidspunkt etter at årets fiskeørnunger har forlatt reiret i år da hekking skjer ved Øydingen.

Forord

Etter oppdrag fra Snåsa naturstein AS som planlegger uttak av stein fra Øydingen skiferbrudd til bruk ved tørrmuring, har undertegnede påtatt seg kartlegging av vegetasjon, flora og fauna i det aktuelle området. Til grunn for arbeidet legges DN-handbok 11 og 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007 og 1996) og Veileder om konsekvensutredning T-1493 (Miljøverndepartementet 1996).

Steinkjer , 1. juli 2016

Stig Tronstad Tor Kvam

Innhold

Referat	1
Forord	2
Problemstilling/oppdrag	4
Oppdrag og fagbakgrunn	4
Metodikk og registrering	4
Flora og vegetasjon	5
Rovfugler	8
Diskusjon	10
Konklusjon	10
Litteratur	11

Problemstilling/oppdrag

Oppdragsgiverne planlegger uttak av stein til tørrmuring fra Øydingen skiferbrudd i Snåsa. Det foreligger en tidligere godkjenning av steinuttak i det aktuelle området, som nå er regulert som LNF- område. Fylkesmannen i Nord- Trøndelag stiller krav om at det må foretas følgende utredninger:

- Vurderinger av tiltaket opp mot forskrift om konsekvensutredninger. Fylkesmannen anbefaler av Veileder til forskrift om konsekvensutredning T- 1493 (Miljøverndepartementet ÅRSTALL) benyttes.
- Kartlegge naturtyper etter metodikk i DN-handbok 13 –Kartlegging av naturtyper (Direktoratet for naturforvaltning 2007).
- Kartlegge rovfugl etter metodikk i DN-handbok 11 – Viltkartlegging. (Direktoratet for naturforvaltning 1996).
- Gjennomføring av landskapsanalyse etter metode for landskapsanalyse i kommuneplan.

Oppdrag og fagbakgrunn

Denne rapporten omhandler kulepunkt 2 og 3 ovenfor.

Stig Tronstad er universitetslektor i utmarksforvaltning ved NORD universitet, Steinkjer.

Tor Kvam er pensjonert dosent i naturforvaltning ved tidligere Høgskolen i Nord- Trøndelag, Steinkjer. Begge har lang erfaring med naturkartlegging og registrering, og underviser/har undervist i temaer omkring konsekvensutredning og naturkartlegging.

Metodikk og registrering

Feltregistrering i området ble foretatt 16. og 17. juni 2015. Tirsdag den 16. juni ble befaring i området foretatt sammen med Svein Opheim, som representant for oppdragsgiverne.

Registrering av rovfugler ble foretatt ved feltbefaring innenfor en radius av 4 km fra steinbruddet. Været var lettskyet med gløtt av sol og vindstille den 16. juni. Den 17. juni var det sol og vindstille, og gode forhold for lytting og observasjoner.

Registrering av vegetasjon ble foretatt den 16. juni. Det aktuelle området har vært benyttet som eksempel på et artsfattig og karrig område i undervisninga i botanikk ved tidligere HiNT siden 2003.

Naturtyper er kartlagt etter metodikk i DN-handbok 13 - Kartlegging av naturtyper (Direktoratet for naturforvaltning 2007). De botaniske registreringene omfatter bare det terrenget som vil kunne bli berørt av det planlagte inngrepet. Kantvegetasjon langs vegen fram til steinbruddet og pionerarter på blottlagt mineraljord, som f. eks. geiterams *Chamerion angustifolium*, vier *Salix spp.* og rogn *Sorbus aucuparia* er holdt utenfor registreringen.

Rovfugl er kartlagt etter metodikk i DN-handbok 11 – Viltkartlegging. (Direktoratet for naturforvaltning 1996).

Flora og vegetasjon

Sein vår, mye nedbør og lav temperatur gjorde at plantene var lite utviklet ved feltundersøkelsen. Spesielt starr- artene *Carex spp.* var vanskelige å bestemme nøyaktig.

Tabell 1 Liste over plantearter registrert i undersøkelsesområdet den 16. juni

LAV	
Lys reinlav	<i>Cladonia arbuscula</i>
Grå reinlav	<i>Cladonia rangiferina</i>
Vanlig kvistlav	<i>Hypogymnia physodes</i>
Elghornslav	<i>Pseudevernia furfuracea</i>
Islandslav	<i>Cetraria islandica</i>
Storvrenge	<i>Nephroma arcticum</i>
MOSER	
Etasjemose	<i>Hylocomium splendens</i>
Furumose	<i>Pleurozium schreberi</i>
Storbjørnemose	<i>Polytrichum commune</i>
Fjærmose	<i>Ptilium crista-castrensis</i>
Furutorvmose	<i>Sphagnum capillifolium</i>
Grantorvmose	<i>Sphagnum girgensohnii</i>
KARSPOREPLANTER	
Stri kråkefot	<i>Lycopodium annotinum</i>
Mjuk kråkefot	<i>Lycopodium clavatum</i>
Lusegras	
URTER	
Rome	<i>Narthecium ossifragum</i>
Tettegras	<i>Pinguicula vulgaris</i>
Rund soldogg	<i>Drosera rotundifolia</i>
Molte	<i>Rubus Chamaemorus</i>
GRAMINIDER	
Starr spp.	<i>Carex spp.</i>
Torvull	<i>Eriophorum vaginatum</i>
Bjønnskjegg	<i>Trichophorum cespitosum</i>
TRÆR, BUSKER og LYNG	
Kvitlyng	<i>Andromeda polifolia</i>
Rypebær	<i>Arctostaphylos alpinus</i>
Vanlig bjørk	<i>Betula pubescens</i>
Dvergbjørk	<i>Betula nana</i>
Røsslyng	<i>Calluna vulgaris</i>
Tranebær	<i>Vaccinium oxycoccus</i>
Tyttbær	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>
Blokkebær	<i>Vaccinium uliginosum</i>

Heile området består av ensartet, fattig røsslyng furuskog type (A3) som er oppdelt med små myrer (50 – 500 m² i utstrekning) med dybde opp til 140 cm alt etter etter underliggende fjells kontur. Denne

naturtypen kalles ifølge DN-handbok 13 (Miljøverndepartementet 2007) «kystmyr» og utformingen kalles « Blanding mellom nedbørsmyr og jordvannsmyr».

Figur 1 Foto fra toppen av det planlagte inngrepsområdet av vegetasjon mot nord-øst i retning Øydingen.

Figur 2 Foto fra toppen av det planlagte inngrepsområdet av vegetasjon mot nord i retning Øydingen.

Figur 3 Foto fra toppen av det planlagte inngrepsområdet av vegetasjon mot nord-øst i retning Øydingen.

Figur 4 Foto fra toppen av det planlagte inngrepsområdet av tørrere vegetasjon mot nord-øst i retning Øydingen.

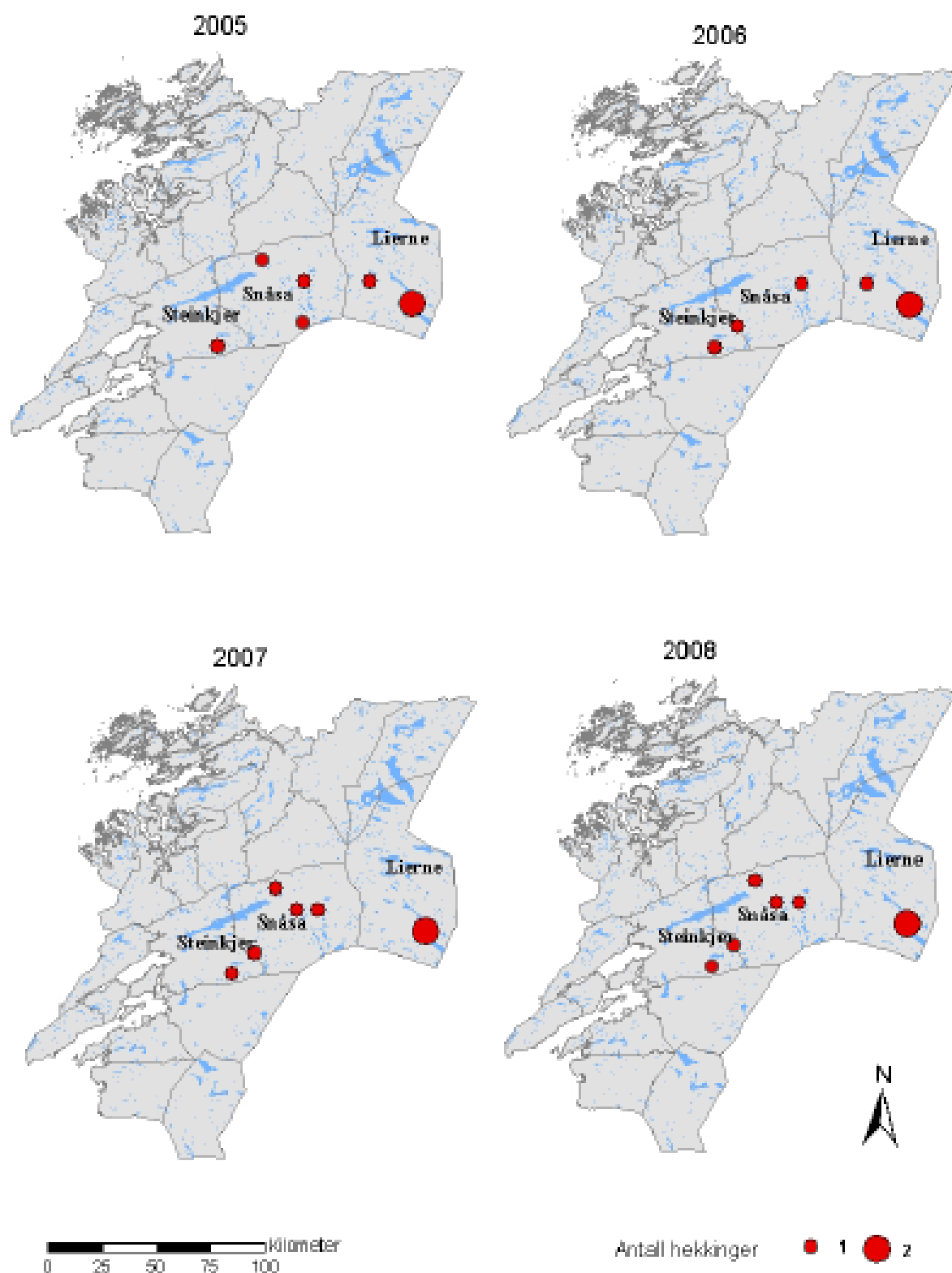

Figur 5 Foto av ei myrstripe som dekker en senkning i terrenget. Dybden ned til fjell er ca 80 cm målt med en fjellbor. Stig Tronstad markerer høyden med en blyant..

Rovfugler

Øydingen har en allment kjent lokalitet for hekking av fiskeørn *Pandion haliaetus* (Kroglund et al.2009). Det finnes ingen data om andre rovfugler, (falker, hauker, våker eller ørner) i det aktuelle området verken i Naturbase (Naturbase.no) eller i Fylkesmannens database (Pers. medd. Tom Roger Østerås). Nærmeste kjente kongeørnlokalitet ligger mer enn 10 kilometer unna.

Det er gjort ornitologiske undersøkelser i i Snåsafjella i 1972- 1975 (Nygård et al.1976), og seinere i 2008 og 2009 (Myhre 2009, 2010) i samband med oppretting av nasjonalparken. Heller ikke ved disse undersøkelsene ble det registrert rovfugler i det aktuelle området utenom fiskeørn.

Figur 6. Hekkelokaliteter hos fiskeørn i Nord-Trøndelag fra 2005 til 2008. Det ble registrert sju hekkende par fiskeørn i Nord-Trøndelag i 2005, 2007 og 2008. I 2006 ble det registrert seks hekkende par. Sirklene på kartene representerer registrerte hekkinger innenfor 10x10-km Ruter (Etter Kroglund et al. 2009. Kartgrunnlag: Statens kartverk N 250).

Diskusjon

Naturtypen «kystmyr» og utformingen « Blanding mellom nedbørsmyr og jordvannsmyr» er ikke en truet naturtype (Miljøverndepartementet 2007, Fremstad og Moen 2001). Vegetasjonen i området indikerer at dette er et svært næringsfattig og artsfattig område både når det gjelder flora og fauna. Ingen av de registrerte artene, utenom fiskeørn, står på den norske rødlista (Kolås et al. 2010)

I den norske rødlista står det slik om fiskeørn: *Ekspertgruppa vurderer at den norske bestanden er i IUCN-intervallet 250 - 500 reproduserende individ. Bestand ser ut til å være i svak vekst (Lislevand 2004, Reinsborg 2009). Arten plasseres til kategori VU basert på kategori D1. Solid bestand i Sverige og sterk økning siste 30 år. Vi vurderer mulighetene som gode for reetablering om enkeltbestander i Norge skulle dø ut. Nedgraderes derfor fra VU til NT.*

VU- Sårbar: En art er *sårbar* når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for *sårbar* er oppfylt. Arten har da høy risiko for utdøing.

NT-Nær truet: En art er *nær truet* når den ikke tilfredsstillende noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstillende noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.

I følge Rolf Terje Kroglund (Pers. medd.), som har undersøkt fiskeørn i Nord- Trøndelag gjennom en årrekke, er det uheldig om fuglene blir utsatt for mye forstyrrelser fra siste uke i april, når fuglene ankommer reirplassen, og under eggleggings- og rugeperioden. I Nord-Trøndelag forlater ungene reiret ca. i første uka av august.

Konklusjon

På bakgrunn av de registreringer som er gjort, og de opplysningene som ellers er innhentet, ser vi ingen vektige argumenter til at tillatelse til steinuttak i Øydingen skiferbrudd ikke kan gis.

Vi anbefaler likevel at hvis sprengning skal foregå, bør det legges til et tidspunkt etter at årets fiskeørnungen har forlatt reiret i de år hekking skjer ved Øydingen.

Litteratur

Direktoratet for naturforvaltning 1996. Viltkartlegging.- DN- handbok 11: 112s.

Direktoratet for naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper- Verdisetting av biologisk mangfold.- DN- handbok 13. 2. utg 2006 (Oppdatert 2007): 190s+ vedlegg.

Fremstad, E. & Moen, A. (red.) 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. – NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. bot. Ser. 2001-4: 1-231.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.).2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.: 480s.

Kroglund, R.T., Spidsø, T.K., & Kveli, J. 2009. Bestandsstørrelse, heksesuksess og satellittovervåking av trekket til fiskeørn (*Pandion haliaetus*) i Nord-Trøndelag. – HiNT Utredning 105: 1-29.

Lislevand, T. 2004. Fiskeørna på Sørlandet før og nå.- Fugler i Aust- Agder 33: 54 – 63.

Miljøverndepartementet 2012. Veileder til forskrift om konsekvensutredning T-1493: 24s.

Myhre, T. 2009. Registrering av fuglelivet sør i Blåfjella-Skjækerfjella/ Låarte-Skæhkere nasjonalpark. NOF rapport 3-2009.

Myhre, T. 2010. Registrering av fuglelivet i Blåfjella-Skjækerfjella/ Låarte-Skæhkere nasjonalpark i 2009. NOF rapport 3-2010. 41 s.

Naturbase.no. <http://miljodirektoratet.no/no/Tjenester-og-verktoy/Database/Naturbase/> (Sett 16.06.2015)

Nygård, T., Thingstad, P.G., Karlsen, S., Krogstad, K., Kvam, T. 1976. Ornitologiske undersøkelser i fjellområdet fra Vera til Sørli, Nord-Trøndelag. - K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapport Zool.Ser. 1976 - 3: 1 - 91.